

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:

מתפלל תפילת עמידה, מה קורה מסביבך שאסור לעבור בטווח ארבע אמות שלך? • רוצה להיכנס לביהכ"נ להתפלל בציבור אבל מישהו מתפלל במעבר, מתי מותר לעבור? • החזן צריך להתחיל חזרת הש"ץ אבל יש מאחוריו מתפלל, האם יכול לפסוע לאחור?

מתפלל תפילת עמידה, מה קורה מסביבך שאסור לעבור בטווח ארבע אמות שלך?

אסור לעבור בטווח של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) לפני המתפלל תפילת העמידה, משום שמפריע לכוונתו, או משום ש'מפסיק' בינו לבין השכינה שכנגדו. ויש להחמיר בכך אף כשעיני המתפלל עצומות או מכוסות. ונחלקו הפוסקים אם מותר לעבור בצדדים שלפניו אשר נראים לעיניו, ובשעת הדחק יתכן שיש להקל; ועל פי הזהרה אין לעבור בטווח של ארבע אמות אף בצדו ממש. וכן יש להזהר שלא לעבור לפני הקורא קריאת שמע בעת אמירת הפסוק 'שמע ישראל'. ויש שכתבו שאסור לעבור גם לפני האומר קדיש (עד "דאמין בעלמא") או קדושה. [סימן קב, סעיף ד, ס"ק טו-יח, וביה"ל ד"ה אסור; ביאורים ומוספים דרשו, 24]

רוצה להיכנס לביהכ"נ להתפלל בציבור אבל מישהו מתפלל במעבר, מתי מותר לעבור?

אסור לעבור לפני המתפלל תפילת העמידה כדי להתפלל בציבור, אלא אם כן העובר הוא המשלים את ה'מנין'. ונחלקו הפוסקים אם מותר לעבור לפני המתפלל כדי לקחת ספר תורה לקריאה בציבור ולהחזירו. מותר לכהן לעבור לפני המתפלל כדי לברך ברכת כהנים. ונחלקו הפוסקים אם רשאי הכהן לעבור לפני המתפלל כדי ליטול את ידיו לפני הברכה, או שיברך ללא נטילת ידיים (כשנטל לפני התפילה כדן ולא הסיח דעתו משמירת טהרת ידיו); ויש שהתיר לעבור מן הצד, כדעת המקילים הנ"ל. והנמצא במצב של איסור 'בל תשקצו', רשאי לעבור לפני המתפלל כדי לצאת מבית הכנסת. [סימן קב, ביאורים ומוספים דרשו, 21]

החזן צריך להתחיל חזרת הש"ץ אבל יש מאחוריו מתפלל, האם יכול לפסוע לאחור?

המסיים את תפילת העמידה והעומד מאחוריו - בתוך ארבע אמות ממנו או מהמקום אליו יגיע כשיפסע לאחור - טרם סיים, אסור לו לפסוע לאחור; וזאת אף אם העומד מאחוריו החל את תפילתו אחריו ומאריך בתפילתו. ובשעת הדחק, כגון חזן הצריך לפסוע בטרם יחל בחזרת הש"ץ - רשאי לפסוע לצדדים. ואם העומד מאחוריו סיים, אלא שטרם פסע בגין מתפלל שלישי העומד מאחוריו - רשאי הראשון לפסוע לאחוריו, ויש שהתיר זאת רק לצורך מצוה, כגון אמירת 'תחנון' בישיבה. ואת שלוש הפסיעות שלפני תפילת העמידה, אסור לפסוע לפני המתפלל. [סימן קב, סעיף ה וס"ק כ-כא; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

אתמול למדנו

- אסור לשבת בטווח של ארבע אמות מהמתפלל תפילת העמידה, בין לפניו ובין מצדדיו. ולדעת הרמ"א ופוסקים נוספים, האיסור הוא אף מאחוריו. והעוסק בחלק אחר מהתפילה או האמירות השונות הנלוות אליה - רשאי לשבת; ויש אומרים שגם העוסק בדברי תורה רשאי לשבת, וטוב להחמיר, אך מאחורי המתפלל או בשעת הדחק ניתן להקל בכך.
- היושב בבית הכנסת ובא אדם ומתפלל את תפילת העמידה לצדו, בטווח של פחות מארבע אמות ממנו - חובה עליו לעמוד, אך אם עוסק בתורה אינו צריך לעמוד.

מחר נלמד

- התינוק שלך באמצע שמונה עשרה, עד כמה מותר לך לגשת ולטפל בו?
- התבלבלת באמצע תפילת שמונה עשרה, קבל את הדרך שמותר לך לתקשר כדי לברר את ההלכה
- מתי מותר ללכת באמצע תפילת שמונה עשרה?